

Het Mulier Instituut onderzoekt MAATSCHAPPELIJKE VERANTWOORDELIJKHEID SPORTVERENIGINGEN

DOOR JANINE VAN KALMTHOUT (MULIER INSTITUUT)

Gemeenten spreken sportverenigingen steeds vaker aan op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Drie kwart van de verenigingsbestuurders vindt ook dat sportverenigingen een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben. Welk type verenigingen zijn dit en hoe geven zij dat vorm?

Gemeenten hebben een steeds grotere rol in het bevorderen van kwaliteit van leven voor kwetsbare groepen. Daarbij wordt sport als een logisch instrument gezien. Zo worden sportverenigingen betrokken bij het bevorderen van een gezonde leefstijl, (sport)participatie en sociale inclusie, waarbij de aandacht steeds meer uitgaat naar specifieke groepen. Niet alle verenigingen hebben de wil en de mogelijkheden om deze bredere maatschappelijke functie te vervullen.

Een groot deel van de verenigingsbestuurders vindt dat sportverenigingen een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben. Bestuurders van grote verenigingen (> 250 leden) vinden vaker dan bestuurders van kleine verenigingen (≤ 100 leden) dat dit van toepassing is op hun vereniging (figuur 1). Daarnaast is bijna de helft van de verenigingsbestuurders van mening dat 'sportverenigingen er zijn om hun leden leuk te laten sporten en niet meer dan dat'. Het zijn meer de verenigingsbestuurders van kleine verenigingen (53% eens) die dit vinden dan die van de grotere verenigingen (36% eens) (figuur 1). Dit lijken tegengestelde meningen. Maar ook bestuurders die vinden dat hun sportvereniging bestaat om 'de eigen leden leuk te laten sporten en niet meer dan dat' vinden dat ze een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben. Dit kan worden verklaard doordat bestuurders van sportverenigingen het doen en laten van hun vereniging als een maatschappelijke activiteit beschouwen. Dit betekent voor veel verenigingen dat

een maatschappelijke functie inherent is verbonden aan de sportvereniging. De verenigingen die meer gericht zijn op het sporten voor de eigen leden en dit als maatschappelijke verantwoordelijkheid zien zijn homogener van samenstelling, vaak klein en beschikken ook minder vaak over een eigen kantine. Deze clubs werken gemiddeld net zo vaak samen met andere organisaties als de andere verenigingen, maar doen dat met een kleiner aantal samenwerkingspartners en met organisaties die dicht bij de kerntaken van de vereniging liggen, zoals de betreffende sportbond en de lokale sportservice.

Maatschappelijke thema's

Sportverenigingen kennen zichzelf een maatschappelijke waarde toe, die van sportaanbieder. Daarnaast is er een bredere maatschappelijke waarde waarbij verenigingen zich meer expliciet richten op specifieke doelgroepen binnen het sociale domein of maatschappelijke beleidsprogramma's. In deze rol van projectuitvoerder kunnen sportverenigingen zich volgens gemeenten juist richten op aanvullende, bredere maatschappelijke functies. Deze externere oriëntatie is vaak weggelegd voor de grote verenigingen en de verenigingen met een eigen accommodatie.

De maatschappelijke thema's waar verenigingen actief op zijn, liggen dicht bij de kerntaken van de club: het aanbieden van sport voor hun leden. Verenigingen zijn het meest actief op de thema's normen en waarden en sociale veiligheid (figuur 2). Een prettig

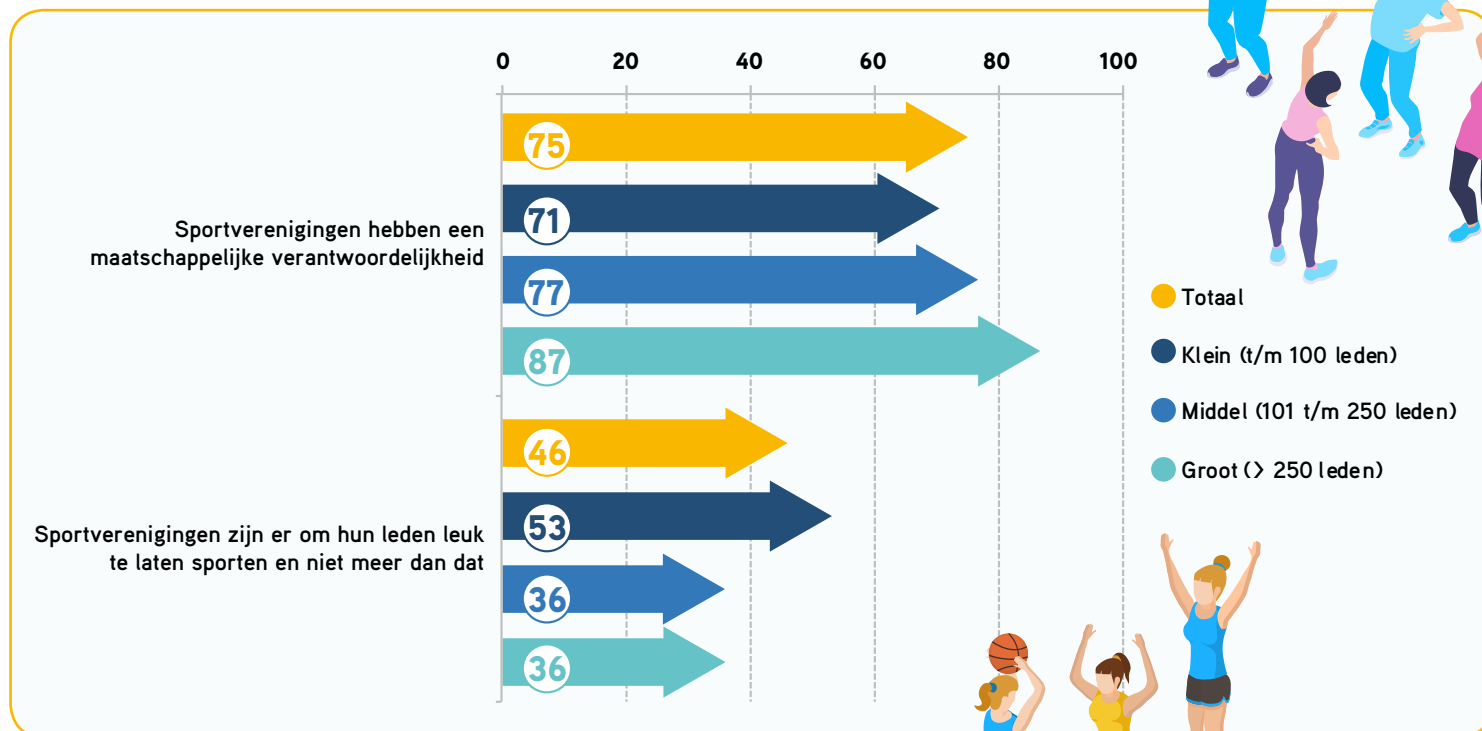
sportklimaat en sociale veiligheid zijn van belang om mensen prettig te laten sporten. De minste belangstelling is er voor duurzaamheid, leefbaarheid in de buurt en inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit zijn ook de thema's die door ongeveer een kwart van de verenigingen als niet van toepassing worden gezien voor hun club. Het zijn met name de grote verenigingen en de verenigingen met een eigen accommodatie die op deze thema's actief zijn of daar belangstelling voor hebben. Kleine verenigingen en verenigingen zonder accommodatie hebben vaker dan andere verenigingen geen belangstelling voor de genoemde thema's of geven aan dat het voor hun club niet van toepassing is. Het werken aan duurzaamheid en werkgelegenheid is vaak gekoppeld aan het beheren van een eigen accommodatie. Sportstimulering en activiteiten voor kwetsbare doelgroepen spelen voor verenigingen veelal op lange termijn.

Verbreiding

Het landschap van maatschappelijk actieve sportverenigingen verbreedt. De maatschappelijke verantwoordelijkheid van sportverenigingen ligt bij een deel van de verenigingen in het aanbieden van hun sport voor (potentiële) leden. Deze maatschappelijke functie is inherent verbonden met de sportvereniging. Een bredere maatschappelijke functie, meer als projectuitvoerder in het sociale domein, lijkt weggelegd voor een specifiek deel van de sportverenigingen. Het gaat dan voornamelijk om sportverenigingen die vanwege hun grootte en/of een eigen accommodatie meer mogelijkheden hebben om een bijdrage te leveren aan maatschappelijke vraagstukken. Voor gemeenten die meer samenwerking in het sociale domein zoeken is deze verdeling in het verenigingslandschap een belangrijk aandachtspunt in beleidskeuzes.

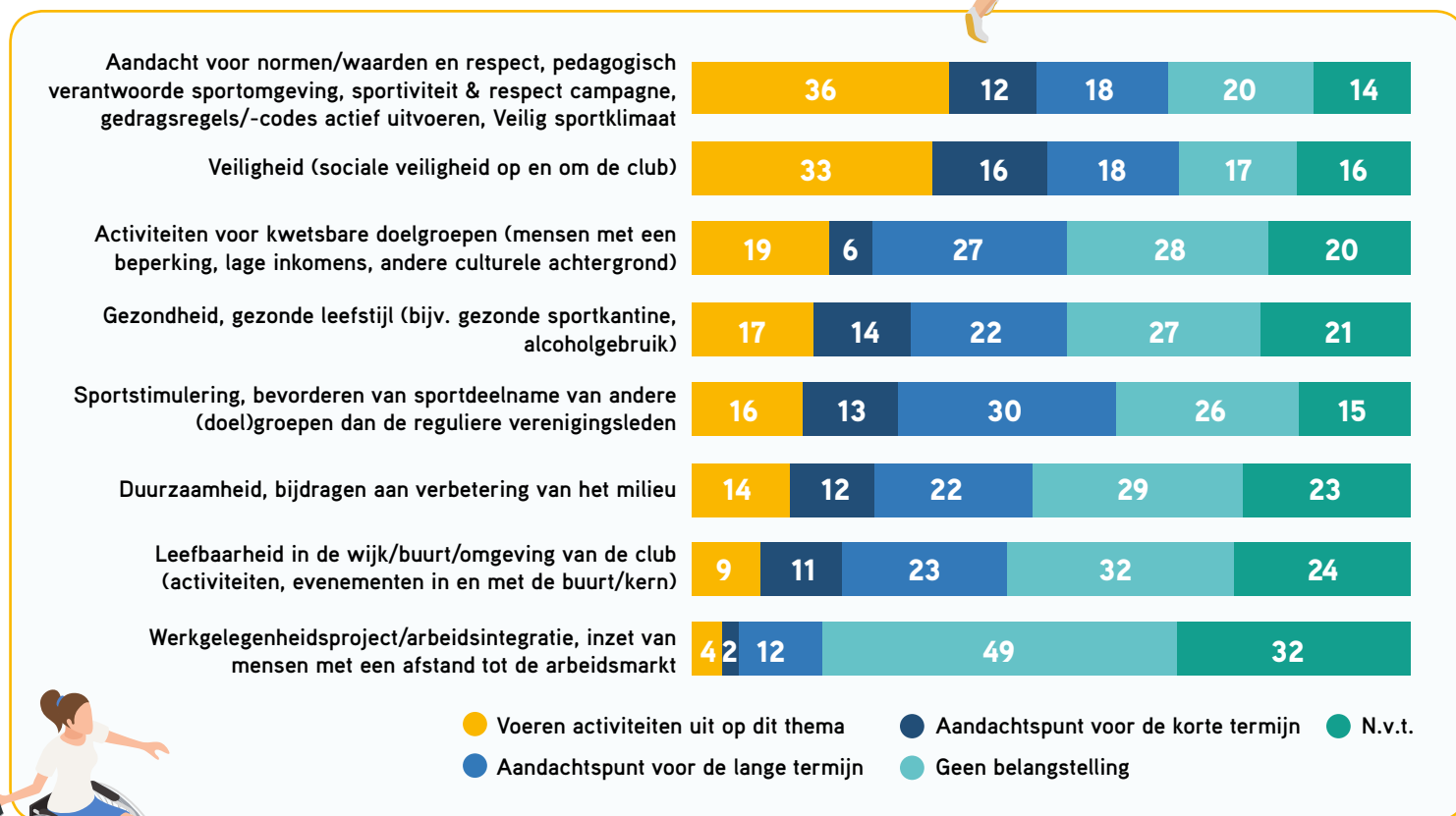
**VOOR VEEL VERENIGINGEN IS EEN
MAATSCHAPPELIJKE FUNCTIE INHERENT
VERBONDEN AAN DE SPORTVERENIGING**

Figuur 1
Maatschappelijke verantwoordelijkheid sportverenigingen, volgens verenigingsbestuurders (% sportverenigingen, naar grootte)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel winter 2018/2019.

Figuur 2
Betrokkenheid bij maatschappelijke thema's en/of projecten (% sportverenigingen)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel winter 2018/2019.

